

Protokoll fört vid det femtiofemte sammanträdet med styrelsen för Stiftelsen för Strategisk Forskning den 11 december 2002

Mötet genomfördes på stiftelsens kansli, World Trade Center, Kungsbron 1, Stockholm

Deltagande ledamöter

Ingvar Carlsson, ordförande
Per Andersson, ej § 6
Harry Frank
Christer Karlsson
Gudmund Larsson
Lennart Låftman, ej § 14

Karin Markides, ej § 5
Maria Masucci
Maria Norrfalk
Birgit Norinder
Eva Olsson, fr § 4, ej § 5 och 6
Hans Wolf-Watz

Frånvarande ledamot

Helena Peilot

Deltagare från kansliet

Staffan Normark, VD, sekr § 16
Ingela Agrell
Björn Brandt, kanslichef, sekreterare, ej § 14, 16
Olle Edqvist, planeringschef
Karl-Olov Fentorp
Inger Florin

Ingvar Isfeldt
Olof Lindgren
Birgitta Lundin
Lena-Kajsa Sidén
Anders Sjölund
Henryk Wos

Inbjudna gäster

§ 5 Erik Kollberg
§ 6 Olle Nilsson
§ 10 Bengt Karlsson

§ 1 Fastställande av dagordning

Den utsända dagordningen godkändes med ett tillägg under punkten övriga frågor.

§ 2. Val av justerare, föregående mötes protokoll, adjungeringar

Maria Masucci utsågs att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet.

Protokoll från styrelsens femtifjärde sammanträde hade sänts ut inför sammanträdet. Inga kommentarer förelåg.

Övriga deltagare i sammanträdet adjungerades enligt deltagarförteckning.

§ 3 Beslut fattade med stöd av delegation

En förteckning över beslut fattade med delegation hade sänts ut (bilaga 1).

Styrelsen *beslöt*

att med godkännande lägga anmälda beslut till handlingarna.

§ 4 Verksamhet, organisation och budget 2003

Verkställande direktören hade baserat på styrelsens tidigare beslut om ekonomiska ramar för verksamhetsplaneringen (2002-06-17, § 4) och styrelsens diskussion om budgetplaneringen under hösten 2002 utarbetat ett förslag till budget för 2003 och ett förslag till beredningsorganisation. Förslaget till budget (bilaga 2) innebär en ram för nya forskningsanslag om 450 milj kr, övriga forskningskostnader 12 milj kr, administrativa kostnader 22 milj kr och finansiella kostnader 16 milj kr, sammanlagt 500 milj kr i enlighet med styrelsens tidigare direktiv. Styrelsen skall vidare fastställa arvoden till ledamöter m fl.

Styrelsen diskuterade budgetförslaget och accepterade den föreslagna budgeten med en kommentar rörande utvecklingen av de kostnadsposter som inte hänför sig till forskningsstödet och inte bör tillåtas öka ytterligare samtidigt som forskningsstödet minskar. Styrelsen uppdrog åt den verkställande direktören att basera budgetförslaget för 2004 på en oförändrad ram för dessa poster. Verkställande direktören bör modifiera skrivningarna rörande innovationsinsatser så att stiftelsen i avvaktan av fortsatt diskussion begränsar sina insatser till områden där stiftelsen har ansvar och kompetens och undviker exempelvis företagsbildningsfrågor.

Styrelsen diskuterade vidare den föreslagna beredningsorganisationen och såg förslaget till indelning av verksamheten i områdena Nanovetenskap och elektronik, Livsvetenskap, Informations- och produktionsteknik samt Övergripande och särskilda insatser som alltför rigid och gränsbevarande, ledande till att nya intressanta tvärgående områden inte beaktas och främjas tillräckligt. Utgående från det kollegium av personer som bildar stiftelsens samlade beredningsorganisation bör en flexiblare och mer dynamisk gruppindelning ad hoc tillämpas utgående från behoven i konkreta fall.

Styrelsen *beslöt*

- att fastställa en budget för stiftelsens verksamhet 2003 uppgående till totalt 500 milj kr i enlighet med bilaga 3,
- att fastställa arvoden för styrelsens ledamöter samt för ledamöter i stiftelsens beredningsgrupper och för revisorer i enlighet med bilaga 4,
- att uppdra åt verkställande direktören att till nästa sammanträde återkomma med ett slutligt förslag till beredningsorganisation baserat på styrelsens diskussion, samt
- att uppdra åt verkställande direktören att bjuda in företrädare för forskarsamhälle i högskola och näringsliv och olika samhällsintressen till ett seminarium med styrelsen kring granskning och strategisk bedömning av forskningsansökningar.

§ 5 Ramanslag inom materialvetenskap

Verkställande direktören har i enlighet med styrelsens beslut den 7 december 2001 utlyst ramanslag inom materialvetenskap inom en budgetram på 100 milj kr. Ansökningarna har utvärderats i en tvåstegsprocess med utnyttjande av internationella experter för den vetenskapliga bedömningen och svensk expertis för bedömningen av den industriella relevansen. Expertpanelen föreslår att 94 milj kr anvisas för sex femåriga anslag enligt bilaga 5 samt att 6 milj kr avsätts till ett anslag för ett strategiskt forskningscentrum för organiska elektroniska material och mikroelektronik. Föreslagna ramanslag är väsentligt lägre än sökta belopp. De sökande kommer att få inge omarbetade programplaner som skall godkännas av stiftelsen innan medel betalas ut.

Ordföranden i expertpanelen, Erik Kollberg presenterade förslaget. Verkställande direktören tillstyrker expertgruppens förslag och föreslår dessutom att 8 milj kr reserveras för ytterligare en ansökan av stort industriellt intresse från KTH under förutsättning att industrin bidrar med minst 40 procent av programmets totalkostnad.

Styrelsen ställde sig positiv till verkställande direktörens förslag att även anvisa medel för det förslag från KTH som särskilt uppmärksammats av industrin, men såg inga skäl till att utöka den tidigare givna ekonomiska ramen om 100 milj kr.

Styrelsen *beslöt*

att bevilja sex ramanslag om vardera 14,5 milj kr inom materialvetenskap, totalt anslagsbelopp 87 milj kr, för fem års forskning enligt nedanstående sammanställning (bilaga 5):

Ann-Christine Albertsson, KTH, Biomedicinska funktionella polymerer
Hans-Olof Andrén, Chalmers, Mekanismer för kryp och oxidation
Knut Irgun, Umeå universitet, Polymera material för kromatografisk separation
Börje Johansson, KTH, Intermetalliska faser
Bengt Kasemo, Chalmers, Multifunktionella fotoaktiva nanopartiklar
Björn Lindman, Lunds universitet, Nanostrukturer för självassociation,

att reservera 6 milj kr för ett strategiskt forskningscentrum för organiska elektroniska material och mikroelektronik (medel beslutas under § 7 nedan), samt

att bevilja 7 milj kr för ansökan från Rolf Sandström, KTH för forskning om integrerad optimering av material under förutsättning att industrin bidrar med minst 40 procent av programmets totalkostnad.

Karin Markides och Eva Olsson som anmält jäv deltog inte i beslut under denna punkt.

§ 6 Ramanslag inom mikroelektronik

Verkställande direktören har i enlighet med styrelsens beslut den 7 december 2001 utlyst ramanslag inom mikroelektronik inom en ram på 140 milj kr. Utlysningen har genomförts i två steg. En internationell vetenskaplig panel har tillsammans med en strategisk expertpanel rangordnat ansökningarna och föreslår att tio ansökningar skall finansieras. Verkställande direktören tillstyrker att nio ansökningar finansieras och att anslag för en av de tio ansökningarna beviljas under programmet Strategiska forskningscentra inom mikroelektronik (§ 7 nedan).

Olle Nilsson, ordförande i expertpanelen presenterade förslaget.

Styrelsen *beslöt*

att bevilja medel för nio ramanslag i mikroelektronik om sammanlagt 125 milj kr för fem års forskning enligt nedanstående sammanställning (bilaga 6):

Eleanor Campbell, Chalmers,	10 milj kr
David Haviland, KTH	15 milj kr
Mohammed Ismail, KTH	25 milj kr
Erik Janzén, Linköpings univ.	20 milj kr
Ilija Katardijev, Uppsala univ.	15 milj kr
Anders Larsson, Chalmers	10 milj kr
Per Stenström, Chalmers	10 milj kr
Magnus Willander, Chalmers	10 milj kr
Herbert Zirath, Chalmers	10 milj kr, samt

att reservera 15 milj kr för strategiska forskningscentra inom mikroelektronik.

Eva Olsson deltog inte i beslut under denna punkt.

§ 7 Strategiska forskningscentra inom mikroelektronik

Vid sammanträdet den 24 september 2002 behandlade styrelsen verkställande direktörens förslag till strategiska forskningscentra inom mikroelektronik. Anslag beviljades därvid till fyra forskare. Styrelsen bedömde underlaget som otillräckligt för att avgöra vilka, utöver toppgruppen, som borde beviljas stöd och 40 milj kr av anslaget reserverades för senare beslut. Erforderlig gränsdragning borde kunna göras i anslutning till stiftelsens ställningstagande till ramanslagen i mikroelektronik och materialvetenskap,

vilka har behandlats vid dagens sammanträde (§§ 5 och 6). En samordnad beredning har genomförts och utgående från denna föreslår verkställande direktören i enlighet med bilaga 7 att medel anvisas till ytterligare två strategiska forskningscentra inom mikroelektronik. Sex milj kr överförs från ramanslag i materialvetenskap och 15 milj kr från ramanslag i mikroelektronik (se § 5 resp. § 6 ovan).

Styrelsen *beslöt*

att bevilja 61 milj kr för två strategiska centra i mikroelektronik enligt följande:

Olle Inganäs, Linköpings univ	31 milj kr
Per Delsing, Chalmers	30 milj kr

§ 8 Strategisk engångsinsats tillsammans med Linköpings universitet

Rektor för Linköpings universitet har föreslagit en satsning på utveckling och förstärkning av universitetets aktuella prioriterade forskning inom livsvetenskapernas teknologier och biomedicin. Stiftelsens insats avser rekrytering av forskare från bl a USA. Strategigruppen för övergripande strategiska insatser föreslår att stiftelsen anslår 10 milj kr under förutsättning att de två forskarna Stefan Thor och Per Hammarström utgör en central del av universitetets insats. Verkställande direktören tillstyrker gruppens förslag.

Styrelsen noterade att de sakkunnigas bedömningar av berörda forskare inte var entydigt positiv, bl a vad gäller integrationen med övrig verksamhet i Linköping.

Styrelsen *beslöt*

att bevilja 6,9 milj kr till Linköpings universitet under förutsättning att Thor rekryteras till universitetet. Medlen skall användas för stöd till Thors verksamhet vid universitetet, samt

att uppdra åt verkställande direktören att utgående från kompletterande överläggningar med universitetet återkomma beträffande eventuellt stöd till Hammarströms verksamhet inom ramen av resterande 3,1 milj kr.

§ 9 Stiftelsens bidrag till Interaktiva Institutet

Interaktiva Institutet har inkommit med anhållan om fortsatt stöd från stiftelsen efter utgången av 2003. Stiftelsen har beslutat om bidrag om sammanlagt 150 milj kr för åren 1998 – 2003. I förarbetena till institutets bildande har stiftelsens satsning beskrivits som ett långsiktigt åtagande där ett perspektiv om 10 år har förutsatts under förutsättning att institutet uppnår de mål som satts upp för verksamheten. Institutet anhåller i sin framställning om ett bidrag på 100 milj kr för åren 2004 – 2008. Verkställande direktören föreslår att ställningstagande till fortsatt stöd görs utgående från en internationell utvärdering som bör genomföras skyndsamt under vintern 2002/2003.

Styrelsen diskuterade uppläggningsen av en eventuell utvärdering och betonade att såväl de vetenskapliga och strategiska resultaten som effektivitet, ekonomi och organisation bör ingå i utvärderingen. Uppdelningen mellan basfinansiering och övrigt verksamhetsstöd bör belysas liksom frågan om stiftelsens eventuella överlåtande av hela eller delar av verksamheten i andra händer. Förslaget till utvärderingsinstruktion skall delges styrelsen före slutligt fastställande.

Styrelsen *beslöt*

att uppdra åt verkställande direktören att låta genomföra en internationell utvärdering av Interaktiva Institutet som utgångspunkt för utarbetande av ett förslag till omfattning och form för fortsatt stöd efter utgången av 2003. Utvärderingen bör föreligga senast under april 2003 för att möjliggöra ett beslut senast vid sammanträdet i juni.

§ 10 Materialkonsortieutvärderingen 1990 – 2000

Stiftelsen beslutade i maj 1997 att överta de åtta materialkonsortier som tidigare finansierats av NUTEK och NFR. I enlighet med den ursprungliga planeringen avslutades konsortierna efter första halvåret 2000. Sammanlagt har stiftelsens engagemang uppgått till drygt 160 milj kr. Stiftelsen har, efter upphandling, uppdragit åt Oxford Research, Köpenhamn att göra en slututvärdering för att bl a belysa konsortiernas betydelse för utvecklingen av den nationella forskningspolitiken och för materialforskningen i Sverige. Utvärderingen hade bifogats kallelsen.

Bengt Karlsson, som medverkat i såväl planeringen som den organisatoriska och finansiella uppbyggnaden av konsortierna, presenterade utvärderingen. Som helhet får satsningen ett gott betyg. I diskussionen betonades att en kompletterande uppföljning av var de som disputerat inom programmet fortsatt sin karriär vore av värde liksom ett fördjupat studium av den vetenskapliga kvaliteten av den genomförda forskningen med t ex citeringsanalys.

Styrelsen *beslöt*

att med godkännande notera den genomförda utvärderingen och uppdra åt verkställande direktören att undersöka möjligheterna att genomföra en eller bägge de kompletterande studierna i enlighet med diskussionen.

§ 11 Medel för KVA:s och IVA:s granskning av stiftelsen

Vetenskapsakademien (KVA) och Ingenjörsvetenskapsakademien har enligt stiftelsens stadga rätt att granska stiftelsens verksamhet. En sådan granskning har tidigare genomförts avseende åren 1994 – 1997. Akademierna har nu beslutat att genomföra en ny granskning för tiden 1998 – 2002. KVA har inkommit med anhållan om 590 000 kr som ersättning för granskningsarbetet.

Styrelsen *beslöt*

att bevilja KVA ett anslag om högst 590 000 kr för granskningsarbetet avseende stiftelsens verksamhet 1998 – 2002.

§ 12 Medel för samarbete med National Science Foundation

Stiftelsen har sedan hösten 1999 förberett ett samarbete med National Science Foundation (NSF) i USA inom det materialvetenskapliga området. Ansökningar har nu inkommit från svenska forskargrupper och motsvarande ansökningar till NSF är under bearbetning.

Större klarhet har nu skapats både om omfattning och former för samarbetet och det är väsentligt att fastställa en total anslagsram för en treårsperiod. Verkställande direktören föreslår att ytterligare 15 milj kr utöver tidigare anvisade 3,5 milj kr avsätts för samarbetet med NSF.

Styrelsen såg informationen om medelsanvändningen och de villkor som gäller för svenskt resp. amerikanskt stöd som ofullständig och ansåg att en successiv återrapportering av medelsanvändningen skulle förbättra kontroll och insyn. Eftersom stödet innebär ytterligare medel till forskare som redan tidigare stöds av stiftelsen vore det värdefullt med en översikt över totalfinansieringen till samtliga forskare som stiftelsen stöder med större belopp.

Styrelsen *beslöt*

att i tillägg till tidigare beviljade medel anslå högst 15 milj kr för svenska forskares samarbete med forskare i USA stödda av National Science Foundation,

- att uppdra åt verkställande direktören att snarast återkomma med en redovisning av de regler som avses gälla vad gäller både stiftelsens och NSF:s stöd och successivt återredovisa de beslut som fattas inom den beslutade ramen, samt
- att uppdra åt verkställande direktören att redovisa en översikt över de forskare stiftelsen stöder med fler anslag och/eller större belopp.

§ 13 Stöd till det Internationella Malariainitiativet

Stiftelsen ger ett omfattande stöd till forskning inom patogenes, immunologi och vektorbiologi i vilket malariaforskning ingår. Bl a är ett av de nya strategiska forskningscentra inom livsvetenskaperna inriktat primärt mot malaria och tuberkulos. The Multilateral Initiative on Malaria (MIM) är en sammanslutning av organisationer och individer med engagemang i forskning om malaria. Sekretariatet för MIM flyttas enligt överenskommelse mellan de viktigaste medverkande länderna. Det flyttas nu till Stockholm för en treårsperiod. Sida/SAREC och Vetenskapsrådet samt berörda universitet och Smittskyddsinstitutet har beslutat stödja sekretariatet som också ansökt om stöd från stiftelsen.

Styrelsen *beslöt*

- att bevilja totalt 2,5 milj kr som stöd till det internationella malariainitiativet för perioden 2003 – 2005.

§ 14 Utseende av ledamöter i stiftelsens kapitalutskott för 2003

Mandatperioden för ledamöterna i stiftelsens kapitalutskott går ut i och med utgången av december 2002. Verkställande direktören föreslår att samtliga ledamöter omförordnas för ytterligare ett år.

Styrelsen *beslöt*

- att utse Olof Sjöström, ordförande, Björn Brandt, Björn Franzon, Lennart Låftman och Irma Rosenberg till ledamöter i stiftelsens kapitalutskott under 2003.

Björn Brandt och Lennart Låftman deltog inte beslut under denna punkt.

§ 15 Information och meddelanden

Stiftelsens kapital

Stiftelsens totala förmögenhet den 30 november 2002	8 829 milj kr
Beviljade ej utbetalda anslag vid årsskiftet ½	2 595 milj kr
Nya åtagande under 2002 t o m 30 november	295 milj kr
Utbetalt under 2002 t o m 30 november	691 milj kr

Nya ärenden

En förteckning över nya ärenden under beredning hade bifogats kallelsen.

Inkommen skrivelse om LV-centra

En skrivelse från Elias Eriksson, Göteborgs universitet hade bifogats kallelsen. Ordföranden har haft ett telefonsamtal med Eriksson. Ordföranden föreslår, som en uppföljning av den omfattande diskussion om stiftelsens beredningsarbete som ägt rum under året, att stiftelsen genomför ett styrelseseminarium tillsammans med ett begränsat urval av forskare och samhällsföreträdare - både kritiker och andra - för att diskutera granskningen av ansökningar utgående från stiftelsens stadga. Stiftelsens förutsättningar måste göras bättre kända för berörda. Styrelsen beslöt att genomföra ett sådant seminarium med ett begränsat urval inbjudna den 17 februari kl 13 – 17. Se § 4 ovan. Förslag till deltagare kan inges till kansliet.

Utllysning av medel för forskarskolor

I enlighet med styrelsens beslut vid sammanträdet i november kommer medel för fortsatt finansiering av vissa forskarskolor att utlysas. Förslag till utlysningstext hade bifogats kallelsen för kännedom och eventuella synpunkter. Inga synpunkter har inkommit.

Utlysning av ramanslag inom LV - området

Den slutliga utlysningstexten bifogades kallelsen för kännedom. Den finns också på stiftelsens webbplats.

Utseende av styrelseledamöter i ProViking

Verkställande direktören har utsett styrelseledamöter i ProViking - programmet enligt bilaga 8.

ProViking som bifirma

ProVikings styrelse har studerat förutsättningarna för att eventuellt låta ProViking utgöra bifirma till stiftelsen och avser att senare återkomma i frågan om tillräckliga skäl finns för en sådan konstruktion.

§ 16 Övriga frågor

Ansvars- och arbetsfördelning inom stiftelsens kansli fr o m 2003

Verkställande direktören redovisade den planerade kansliorganisationen fr o m 1 januari 2003.

Planeringschef Olle Edqvist arbetar 60 % med ett uppdrag som internationell chef vid stiftelsen och 20 % med ett uppdrag för Riksbankens jubileumsfond och är tjänstledig 20 %. Anders Sjölund förordnas som t f planeringschef under 2003 och en ny handläggare kommer att rekryteras under våren 2003 i anslutning till ovanstående förändring och kommande pensionering. Förändringen har diskuterats med ordföranden.

Styrelsen noterade med godkännande verkställande direktörens rapport.

Utseende av vice verkställande direktör vid stiftelsen

Verkställande direktören föreslår att kanslichefen utses till vice verkställande direktör vid stiftelsen.

Styrelsen beslöt

att utse kanslichef Björn Brandt att fr o m 1 januari 2003 vara vice verkställande direktör vid stiftelsen.

Styrelsens arbete

Styrelsen noterade att kommentarer med hänvisning till interna diskussioner i styrelsen förekommit i externa skrivelser, i media och i kontakter med enskilda styrelseledamöter. Den fria diskussionen i styrelsen förutsätter att information om styrelsemötena sker genom protokoll och skriftlig dokumentation och inte genom andrahandsinformation om enskilda lösryckta yttranden vid sammanträden. På samma sätt bör kompletterande muntlig information om motiven till olika beslut ges en mer enhetlig utformning och ansvaret regleras för att undvika att olika personer lämnar skiftande uppgifter .

Styrelsen beslöt

att uppdra åt verkställande direktören att återkomma till styrelsen med regler för styrelsearbetet - särskilt hanteringen av information från styrelsemöten.

Vid behandlingen av denna punkt deltog endast styrelsens ledamöter och verkställande direktören.

Björn Brandt
sekreterare §§ 1 – 15

Staffan Normark
sekreterare § 16

Maria Masucci
vald justerare

Ingvar Carlsson
ordförande